

## СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

|                  |               |       |                                                                           |                     |                                                                         |                     |                                                                                                                                              |  |
|------------------|---------------|-------|---------------------------------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Лектор курсу     |               |       | Савков Анатолві Петрович,<br>Доктор наук. з держ. управління,<br>професор |                     | Контактна<br>інформація лектора<br>(e-mail), сторінка<br>курсу в Moodle |                     | e-mail: a.savkov@duikt.tdu.ua, asavkov@ukr.net<br>сторінка курсу <a href="https://classroom.google.com/">https://classroom.google.com/</a> : |  |
| Галузь знань     |               |       | Публічне управління та адміністрування                                    |                     | Рівень вищої освіти                                                     |                     | Магістр                                                                                                                                      |  |
| Спеціальність    |               |       | Публічне управління та адміністрування                                    |                     | Семестр                                                                 |                     | 1                                                                                                                                            |  |
| Освітня програма |               |       |                                                                           |                     | Тип дисципліни                                                          |                     | Вибіркова                                                                                                                                    |  |
| Обсяг:           | Кредитів ECTS | Годин | За видами занять:                                                         |                     |                                                                         |                     |                                                                                                                                              |  |
|                  |               |       | Лекцій                                                                    | Семінарських занять | Практичних занять                                                       | Лабораторних занять | Самостійна підготовка                                                                                                                        |  |
|                  | 3             | 150   | 18                                                                        | -                   | 36                                                                      | -                   | 96                                                                                                                                           |  |

Рік навчання – 1

### ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТ

**Анотація курсу.** Україна, узявши на себе зобов'язання щодо переходу системи господарювання на принципи сталого розвитку, започатковує й упроваджує процеси збалансованого національного соціально-економічного розвитку, визначені Концепцією сталого розвитку населених пунктів.

Поповнення та поглиблення фахових знань студентів та розуміння ними принципів і засад державної регіональної політики розвитку територіальних громад, нормативно-правових основ територіального планування; сутності, форм і методів планування та прогнозування соціально-економічного розвитку об'єктів управління, системи планування в Україні; цілей, завдань і функцій стратегічного планування територій та складових інституційного, інформаційного та організаційного забезпечення процесу є важливим завданням даної дисципліни. Саме тому освітній компонент (далі ОК) виконує важливе завдання формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти фахових знань, навичок та умінь, необхідних для реалізації професійної діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Вивчення ОК сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти державницького мислення в контексті здійснення державної регіональної політики щодо планування забезпечення розвитку територій та ролі місцевих органів влади у її реалізації.

**Мета освітнього компонента:** надання здобувачам другого (магістерського) рівня базових теоретичних знань щодо принципів і засад державної регіональної політики розвитку територіальних громад, нормативно-правових основ територіального планування; сутності, форм і методів планування та прогнозування соціально-економічного розвитку об'єктів управління та системи планування територій в Україні та формування у них державницького мислення як передумов використовувати цих знань у практичній діяльності.

#### **Основні завдання освітнього компонента:**

-сприяти розвитку критичного мислення здобувачів освіти;

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| -активізувати формування державницької позиції;<br>- надати систематизовані знання щодо сутності і змісту державної регіональної політики в контексті планування розвитку територій;<br>- визначити комунікативні компетентності посадових осіб місцевого самоврядування щодо управління економічним і соціальним розвитком територіальних громад;<br>-застосовувати сучасні методики оцінювання ефективності та результативності стратегічного планування розвитку територіальних громад;<br>-визначити шляхи удосконалення управлінського механізму державної підтримки стратегічного розвитку територіальних громад.                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Освітні компоненти, які передують вивченню                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Базова                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Освітні компоненти для яких є базовою                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1. Кваліфікаційна робота                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Компетентності відповідно до освітньої програми</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>ЗК1.</b> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.<br><b>ЗК2.</b> Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.<br><b>ЗК4.</b> Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.<br><b>ЗК5.</b> Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.<br><b>ЗК7.</b> Здатність генерувати нові ідеї (креативність).                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>СК1.</b> Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.<br><b>СК3.</b> Здатність аналізувати можливості та проблеми, зовнішнє та внутрішнє середовище територіальної громади та на цій основі визначати стратегічні цілі місцевого розвитку, налагоджувати ефективну комунікацію між суспільством, органами державної влади та місцевого самоврядування.<br><b>СК6.</b> Здатність здійснювати професійну діяльність з урахування потреб розробки та впровадження програми стратегій місцевого розвитку. |
| <b>Програмні результати навчання (ПР)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>ПРН2.</b> Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.<br><b>ПРН4.</b> Аналізувати можливості та проблеми, зовнішнє та внутрішнє середовище територіальної громади та на цій основі визначати стратегічні цілі місцевого розвитку;<br><b>ПРН5.</b> Визначати пріоритетні напрями впровадження стратегій місцевого розвитку із застосуванням проектного підходу.<br><b>ПРН8.</b> Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

## ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

| Тема занять, опис теми                                                                                                                           | Вид заняття                  | Оцінюван<br>ня за тему | Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| <b>Модуль 1. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти- 4 год.</b>                                                |                              |                        |                                                                             |
| <b>Заняття 1.</b> Трансформація територіальних громад в умовах децентралізації в Україні<br><i><b>Рекомендовані джерела:</b> 1,3,4</i>           | Лекція 1<br>2 год            |                        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| <b>Заняття 1.2.</b> Трансформація територіальних громад в умовах децентралізації.                                                                | Практичне заняття 1<br>4 год | 6 балів                | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |
| <b>Заняття 2.</b> Розвиток територіальних громад у процесі розбудови сервісно-орієнтованої держави<br><i><b>Рекомендовані джерела:</b> 1,2,5</i> | Лекція 2<br>2 год            |                        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| <b>Заняття 2.2.</b> Розвиток територіальних громад у процесі розбудови сервісно-орієнтованої держави                                             | Практичне заняття 2<br>4 год | 6 балів                | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |
| <b>Модуль 2. Планування розвитком територіальних громад – 4 год.</b>                                                                             |                              |                        |                                                                             |
| <b>Заняття 3.</b> Глобалізація та місцевий розвиток громад<br><i><b>Рекомендовані джерела:</b> 9,11</i>                                          | Лекція 3<br>2 год            |                        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| <b>Заняття 3.3.</b> Глобалізація та місцевий розвиток громад                                                                                     | Практичне заняття 4<br>4 год | 6 балів                | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |
| <b>Заняття 4.</b> Принципи та підходи в практиці планування місцевого розвитку<br><i><b>Рекомендовані джерела:</b> 4,7</i>                       | Лекція 4<br>2 год            |                        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| <b>Заняття 4.4.</b> Принципи та підходи в практиці планування місцевого розвитку                                                                 | Практичне заняття 4<br>4 год | 6 балів                | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |

### Модул. 3. Стратегічне планування розвитку територіальних громад в Україні – 4 год.

|                                                                                                                                                                  |                              |        |                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Заняття 5. Сутність та принципи стратегічного планування розвитку територіальних громад <u>Рекомендовані джерела:</u> 6,8,9 <u>Рекомендовані джерела:</u> 4,9,11 | Лекція 5<br>2 год            |        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| Заняття 5.5. Сутність та принципи стратегічного планування розвитку територіальних громад                                                                        | Практичне заняття 5<br>4 год | 4 бали | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |
| Заняття 6. Шляхи підвищення результативності стратегічного планування розвитку територіальних громад<br><u>Рекомендовані джерела:</u> 7,9,10                     | Лекція 6<br>2 год            |        | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| Заняття 6.6. Шляхи підвищення результативності стратегічного планування розвитку територіальних громад                                                           | Практичне заняття 7<br>4 год | 4 бали | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |

### Модуль 4. Актуальні проблеми та перспективи розвитку територіальних громад – 6 год.

|                                                                                                     |                              |         |                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Заняття 7. Зарубіжний досвід розвитку територіальних громад<br><u>Рекомендовані джерела:</u> 6,7,10 | Лекція 7<br>2 год            |         | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| Заняття 7.7. Зарубіжний досвід розвитку територіальних громад                                       | Практичне заняття 8<br>6 год | 6 балів | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |
| Заняття 8. Розвиток територіальних громад у воєнний період<br><u>Рекомендовані джерела:</u> 8,9     | Лекція 8<br>4 год            |         | Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування            |
| Заняття 8.8. Розвиток територіальних громад у воєнний період                                        | Практичне заняття 8<br>6 год | 6 балів | Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь. |

|                                                                                                                                                                                                                     |                   |        |                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------|--------------------------------------------|
| <b>Тема 1. Оптимізація задач управління на основі теорії мереж</b><br><b>Тема 2. Моделі мереж планування та управління</b><br><b>Тема 3. Прийняття рішень в умовах невизначеності</b><br><b>Тема 4. Теорія ігор</b> | Самостійна робота |        |                                            |
|                                                                                                                                                                                                                     | 20 год            | 2 бали | 1. Геометрична інтерпретація ДП.           |
|                                                                                                                                                                                                                     | 20 год            | 2 бали | 2. Головні характеристики мережевого графа |
|                                                                                                                                                                                                                     | 20 год            | 2 бали | 3. Багатокроковий процес прийняття рішень  |
|                                                                                                                                                                                                                     | 20 год            | 2 бали | 4. Матричні ігри двох осіб                 |

### ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота здобувачів освіти – основний вид засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, проводить науково-дослідну роботу тощо.

Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та на підсумковому контролі.

### ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

- Сутність територіальної громади.
- Місце територіальної громади в системі місцевого самоврядування.
- Поняття територіальної громади в нормативно-правових актах України.
- Нормативно-правові засади управління розвитком територіальної громади.
- Проблеми вдосконалення нормативно-правової бази управління розвитком територіальної громади.
- Головні ознаки територіальної громади.
- Участь територіальної громади у місцевому самоврядуванні.
- Територіальна громада як складна "кумулятивна" форма суспільної організації.
- Роль територіальної громади в активному вирішенні соціально-економічних проблем.
- Територіальна громада як суб'єкт підприємницької діяльності у сфері надання громадських послуг.
- Роль органів місцевого самоврядування в управлінні розвитком територіальної громади.
- Основні концепції управління розвитком територіальної громади.
- Управління розвитком людського потенціалу територіальних громад.
- Типи синергетичних досліджень управління розвитком територіальної громади.
- Управління розвитком територіальної громади в контексті мережевого підходу.
- Вплив глобалізації на спосіб розвитку територіальних громад.
- Планування розвитку та розуміння глобальних процесів розвитку територіальних громад.
- Значення результативності адміністративно-територіальної реформи на зростання економічної могутності міст та їх ролі у розвитку регіонів та країни.
- Комунальна власність як майнова основа розбудови територіальної громади.
- Особливості управління майном комунальної власності територіальної громади.
- Державна політика забезпечення розвитку інвестиційної діяльності на рівні територіальної громади.
- Соціальна ефективність як критерій розвитку територіальної громади.
- Принципи сталого місцевого розвитку.
- Специфіка форм діяльності територіальних громад.
- Сучасні підходи до планування розвитку територіальних громад.

26. Значення прозорість і підзвітності у забезпечення дієвості ініціатив з місцевого економічного розвитку.
27. Класифікація системи інструментів планування економічного розвитку територіальних громад.
28. Інституалізація соціально-економічного розвитку територіальної громади.
29. Інноваційне середовище в управлінні соціально-економічним та гуманітарним розвитком територіальної громади.
30. Державна політика забезпечення розвитку інвестиційної діяльності на рівні територіальної громади.
31. Інструменти прямої і непрямої підтримки розвитку територіальних громад.
32. Ресурсне забезпечення розвитку територіальної громади
33. Соціальна ефективність як критерій розвитку територіальної громади.
34. Стратегічне планування розвитку територіальної громади.
35. Алгоритм процесу організації розробки стратегічного плану місцевого економічного розвитку
36. Структура ресурсів стратегічного соціально-економічного та гуманітарного розвитку територіальних громад.
37. Місцеве лідерство та бачення перспектив стратегічного планування .
38. Участі громадян у створенні реалістичної та актуальної стратегії місцевого розвитку.
39. Моніторинг та оцінювання в стратегічному плануванні.
40. Світові тенденції та практика просторового розвитку міст та міських агломерацій. Приклади впровадження.
41. Перспективи розвитку територіальних громад у процесі розвитку сервісно-орієнтованої держави.
42. Державне управління ресурсним розвитком територіальної громади: проблеми, напрями, пріоритети.
43. Успішні кейси моделей місцевого економічного розвитку.
44. Діяльність влади в місцевому економічному розвитку.
45. Розробка планів сталого місцевого розвитку
46. Застосування системного всебічного та комплексного підходу до місцевого розвитку.
47. Місцеве лідерство та бачення перспектив.
48. Перехід від закритих місцевих економік до відкритих глобальних систем.
49. Основні напрями удосконалення державного управління розвитком територіальної громади.
50. Пріоритетні напрями вдосконалення управління розвитком людського потенціалу територіальної громади на етапах реформування місцевого самоврядування.
51. Державне управління ресурсним розвитком територіальної громади: проблеми, напрями, пріоритети.
52. Шляхи удосконалення державного управління розвитком територіальної громади.
53. Вітчизняні та зарубіжні теорії про територіальну громаду.
54. Види територіальних громад у зарубіжній літературі.
55. Зарубіжний досвід діяльності органів місцевого самоврядування в управлінні розвитком територіальної громади.
56. Особливості проведення місцевих виборів Франції, Німеччини, Польщі.
57. Чинники зовнішнього середовища територіальних громад в умовах повномасштабної війни.

### **ПОЛІТИКА ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

Поточне оцінювання знань здобувачів освіти з ОК здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій (протокол № 19 Вченої ради від 31.05.2021 р. Наказ № 112 від 31.05.2021 р.).

Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи

Під час здійснення контролю за систематичністю та активністю роботи на практичних заняттях враховуються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення питань

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі тренінгів, сертифікованих програмах, конференцій, підготовці наукових публікацій (статей, тез виступів), тощо може бути нараховано додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати по точного контролю з ОК.

Апробація здобувачами освіти отриманих результатів кваліфікаційної роботи може бути зарахована як виступ на науковій конференції та додати додаткових балів до остаточної оцінки її публічного захисту.

#### Додаткові бали

| <i><b>Вид роботи</b></i>                                                                                                                                     | <i><b>Кількість за семестр</b></i> | <i><b>Кількість додаткових балів</b></i>                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Подання до друку публікації, підготовленої під керівництвом викладача ДУІКТ.<br>Факт подання до друку має бути підтверджений письмовим повідомленням видавця | 1                                  | Тези доповіді на фаховій конференції – 10<br>Стаття у фаховому виданні – 20<br>Стаття в іноземному рецензованому виданні – 30 |

### ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій (протокол № 19 Вченої ради від 31.05.2021 р. Наказ № 112 від 31.05.2021 р.).

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою і складається із двох основних оцінкових блоків і розподіляється в певних пропорціях 60:40 (*екзамен*) / 70:30 (*залік*):

перший блок – бали за активну участь під час лекційних (20 балів) та практичних (40 балів) занять;

другий блок – за підсумковий контроль – екзамен (40 балів) / залік (30 балів).

Бали, отримані упродовж семестру, додаються до отриманих під час екзамену.

Якщо під час екзамену здобувач вищої освіти надав правильних відповідей менше, ніж на шість тестових завдань, йому виставляється оцінка 0 балів (неприйнятно), що тягне перескладання екзамену. За результатами перескладання він може отримати підсумкову оцінку не вище 74 балів (задовільно).

Якщо його не допущено до складання екзамену за невиконання індивідуального плану, йому виставляється оцінка 0 балів (неприйнятно), що передбачає повторне вивчення дисципліни.

### ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

| Оцінка в балах | Лінгвістична оцінка | Оцінка за шкалою ECTS |                    |
|----------------|---------------------|-----------------------|--------------------|
|                |                     | оцінка                | пояснення          |
| 90–100         | Відмінно            | A                     | відмінне виконання |

|       |              |   |                                            |
|-------|--------------|---|--------------------------------------------|
| 82–89 | Дуже добре   | B | вище середнього рівня                      |
| 75–81 | Добре        | C | загалом хороша робота                      |
| 64–74 | Задовільно   | D | непогано                                   |
| 60–63 | Достатньо    | E | виконання відповідає мінімальним критеріям |
| 35–59 | Незадовільно | F | Необхідне перескладання                    |
| 1–34  | Неприйнятно  | F | Повторне вивчення освітнього компонента    |
|       |              |   |                                            |

## ПОЛІТИКА ЩОДО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

### Відвідування

Здобувачі вищої освіти зобов'язані відвідувати заняття за обраним і затвердженим індивідуальним навчальним планом та вчасно інформувати викладача про неможливість із поважних причин відвідувати заняття, скласти (перескласти) екзамен (залік).

### Відпрацювання

Якщо здобувач вищої освіти із поважних причин був відсутній на занятті, на якому виконувалося обов'язкове практичне завдання (кейси-тести), він має право його відпрацювати. Відпрацювання полягає в письмовому виконанні відповідного завдання за шаблоном, наданим викладачем. Виконане й підписане ним завдання подається на кафедру публічного управління та адміністрування не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного екзамену, та оцінюється на загальних підставах.

### Академічна доброчесність

Під час вивчення освітнього компонента всі учасники навчального процесу мають дотримуватися вимог, установлених Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти у ДУІКТ, своєю діяльністю утверджувати академічну доброчесність як засадничу цінність університетської спільноти. Здобувачі вищої освіти не повинні отримувати чи надавати недозволену допомогу, вдаватися до інших нечесних дій під час виконання навчальних завдань. Порушення здобувачем вищої освіти вимог академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента тягне виставлення оцінки 0 балів (неприйнятно).

## **Поведінка**

Спілкуючись з учасниками навчального процесу, здобувачі вищої освіти мають дотримуватися етичних норм, утримуватися від гучних проявів емоцій, бути політично коректними й толерантними, поважати звичаї й традиції різних етнічних, культурних, соціальних груп і релігійних конфесій. Під час лекційних і практичних занять здобувачам вищої освіти забороняється приймати їжу та користуватися мобільним телефоном.

## **Здобувачі вищої освіти з особливими потребами**

Кафедра публічного управління та адміністрування ДУІКТ всіляко сприятиме вирішенню індивідуальних проблем здобувачів вищої освіти з особливими потребами, сприймаючи їх як рівних в інтегрованому студентському колективі.

## **ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ**

### ***Нормативно-правова база***

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. Україна, 1996. – К. – 1\19 с.
2. Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. № 632 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/632-2021-%D0%BF#Text>
3. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 24.02.2018 р. № 141-VIII / Верховна Рада України. URL: [zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text) (дата звернення: 15.11.2020).
4. Про внесення змін до Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про правовий режим воєнного стану» щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану: проект Закону України від 13.03.2022 №7153. URL :<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39203>
5. Про затвердження Переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) станом на 10 листопада 2022 року. Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 року № 75, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 25 квітня 2022 року за № 453/37789
6. Про звернення громадян : Закону України від 2.10.1996 N 393/96-ВР. URL :<https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1787>
7. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.11.2020).
8. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 р. від 807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text> (дата звернення: 15.11.2020).
9. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
10. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>

### ***Основна література***

1. Кравців В. С., Сторонянська І. З. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
2. Ксьонжик І. В., Потравка Л. О., Замковий В. М. Соціально-економічний розвиток територіальних громад в Україні в контексті децентралізації. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1843> (дата звернення: 28.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.11.3
3. Цабека А. Реформування адміністративно-територіального устрою держави в умовах децентралізації органів виконавчої влади в Україні. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 226–233.

#### *Додаткова література*

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи / за фінансової підтримки Німецького товариства технічного співробітництва (GTZ). Київ : Секретаріат КМУ, 2009. 615 с.
2. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. /Ю. В. Ковбасюк та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев та ін. 2011. 748 с.
4. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін та ін. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
5. Новікова О.Ф. та ін. Соціальні та трудові чинники сталого економічного зростання: можливості й механізми активізації: монографія / Київ : НАН України, Ін-т економіки пром-сті. 2020. 464 с.
6. Новіков В. М. та ін. Соціальна інфраструктура на шляхах реформування місцевого самоврядування : кол. моногр. / ; за наук. ред. д.е.н., проф. В. М. Новікова ; д.е.н. (хабілітованого), проф. Здіслава Сіройча. Київ – Варшава, 2018. 431 с.
7. Ольшанський О. В. Об'єднання територіальних громад як механізм забезпечення їх ресурсної спроможності. Актуальні проблеми державного управління. 2015. № 2. С. 92–99.
8. Павлович-Сенета Я.П. Адміністративно-правові передумови для економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах воєнного стану Аналітично-порівняльне правознавство 2022. 07. 44-46 DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.42>
9. Патока І.В. Фінансове забезпечення сталого розвитку об'єднаних територіальних громад як складова ефективної децентралізації влади в Україні. Ефективна економіка. № 11. 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4582> (дата звернення – 15.11.2020).
10. Сурмін Ю. П. Аналітика державного управління: сутність і тенденції розвитку URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej5/txts/06sydpdsv.htm>.
11. Фурдичко Л. Є. Децентралізація: фінансова незалежність місцевих бюджетів України. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. № 5. С. 39–42.

#### *Інформаційні ресурси*

1. Верховна Рада України. Офіційний портал – <https://www.rada.gov.ua>.
2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво – <https://www.president.gov.ua>.
3. Урядовий портал – <https://www.kmu.gov.ua>.
5. Інститут соціології НАН України – <https://i-soc.com.ua/ua/institute>.
6. Український центр економічних та політичних досліджень імені Олександра Разумкова – <https://razumkov.org.ua>.
7. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучерова. URL: <https://dif.org.ua>.

8. Національне агентство України з питань державної служби <https://nads.gov.ua>.
9. Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС – <https://www.center.gov.ua>.
10. Open government partnership – <http://www.opengovpartnership.org>
11. The Sigma Programme – <http://www.sigmaweb.org>